

РЕШЕНИЕ

№ 13287

гр. София, 15.04.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 11 състав, в
публично заседание на 31.03.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Петя Стоилова

при участието на секретаря Цветанка Митакева и при участието на
прокурора Мария Малинова, като разгледа дело номер **9568** по описа за **2024**
година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145-178 АПК вр. с чл.84, ал.2 от ЗУБ.

Образувано е по жалба на Д. К. Н., гражданин на Руската федерация срещу Решение
№8878/27.08.2024г. на Председателя на Държавна агенция за бежанците при МС, с което му е
отказано предоставяне на статут на бежанец и хуманитарен статут.

В жалбата са наведени оплаквания, че административният акт е незаконосъобразен, поради
нарушение на материалния закон и съществено нарушение на административнопроизводствените
правила. Счита, че не са обсъдени всички факти и обстоятелства, чрез които да бъде установена
обективната истина. Неправилно административният орган е посочил, че нежеланието на
жалбоподателя да бъде мобилизиран се касае за дезертьорство по смисъла на Наръчника по
процедури и критерии за определяне на статут на бежанец, издаден от службата на ВКБООН и
доколкото отказа за мобилизиране ще доведе до наказателно преследване или наказание, предвид
задължителния характер на военната служба, според жалбата казусът попада в приложното поле
на чл.8, ал.5, т.5 от ЗУБ. Нежеланието на К. Д. да бъде мобилизиран не може да се счита за
дезертьорство, защото освен, че е свързано с опасения заради наличието на физически реален
риск за живота и телесния му интегритет се дължи и на личното му виждане за същността на
войната в У.. Неправилно административният орган е преценил, че са неприложими принципите,
залежали в нормата на чл.9, ал.1, т.2 и т.3 от ЗУБ. Формално е посочено, че руският гражданин не
е бил обект на посегателства, поради което и не съществува риск от бъдещи такива, но дори и
формално в една държава да не е налице въоръжен конфликт, обстановката там следва да бъде
разгледана и анализирана не само общо, но и в светлината на конкретно заявените от търсещият

закрила факти и обстоятелства, като се извърши цялостно и всестранно изследване на твърденията и обстоятелствата от бежанската история.

В проведеното по делото открито съдебно заседание, оспорващият е редовно призован, явява се лично и с адв. Р.. Поддържа жалбата, моли оспореният акт да се отмени. Представя писмено Изявление до съда, като прилага снимки на свои срещи с Генералния консул на България в Н., с посланика на Кралство Й. в Русия, с бизнесмени. В изявлението жалбоподателят разказва за настоящата обстановка в Русия, заявява, че руските власти използват задължителните мобилизационни призовки и като инструмент за отмъщение и разправа с граждани, които са неудобни за режима, като ги изпращат на война. Твърди, че в Русия, която се е превърнала в тоталитарна държава през последните години и се използват репресивни методи срещу руските граждани, познати от средата на миналия век в СССР, животът му е застрашен и моли да му бъде предоставена закрила в България от политическото преследване там. Избрал е България, защото е работил в страната от 2005г., пътувал с бизнес визи, вършил е полезна и стойностна работа.

Ответникът - Председателят на ДАБ, представлява се от юрк. Г., която оспорва жалбата. Представя актуална справка за общественно-политическата обстановка в Русия към 23.01.2025г.. Моли да бъде потвърден оспорения административен акт, тъй като лицето не отговаря на условията по чл. 8 и чл. 9 от ЗУБ.

Прокурор М. от СГП изразява становище за неоснователност на жалбата.

Административен съд София- град, след като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

К. Н. Д. е напуснал Русия през Б. на 03.05.2023г. с помощта на свой приятел, от там отлетял легално за Турция с издадена българска виза, тип С. С автомобил от И. легално влязъл на територията на Република България. За първи път пристигнал в България през 2004г. – 2005г., като регистрирал фирма в [населено място], занимаваща се с недвижими имоти. През 2009г. продал фирмата си, тогава пребивавал с бизнес виза, която му позволявала многократно да влиза и излиза от страната. Последно напуснал през 2009г. и не е посещавал България до пристигането на 03.05.2023г. На 11.07.2023г. подал молба за международна закрила. Мотивира молбата си с възможността да бъде призован да отбие задължителната си военна служба, а също така с несъгласието си с политиката на руския президент. В проведеното интервю е заявил, че не желае да изпълнява престъпните заповеди на Министерството на отбраната и на президента П. за завземане на чужди територии, посочва, че животът му се намира в опасност, заради това, че ще бъде мобилизиран, изразява несъгласието си срещу режима и нежеланието си да убива украинци. Ако се върне в русия ще бъде незабавно задържан на границата, паспортът му ще бъде иззет и той ще бъде предаден на Министерство на отбраната за мобилизация и ще бъде заставен да отиде на фронта. В подкрепа на думите си е представил копие от повиквателна, като твърди, че на 17.04.2023г. в дома му позвънили двама представители на Военното окръжие, които лично му връчили призовка и го накарали да разпише на продължението на призовката, с която го задължавали да се яви във Военното окръжие на 20.04.2023г. за мобилизация. Предупредили го, че ако не се яви ще носи отговорност по Наказателния кодекс на Русия. Тъй като не желаел да участва в престъпления, още на следващия ден заминал за М., за да не бъде задържан. В [населено място] чрез агенция подал молба за виза за България, издаването на българската виза по ускорената процедура станало за 10 дни, но тъй като бил призован не можел да напусне Русия

легално през граничните пунктове на летищата, защото всички призовани попадали в базата данни на Военното окръжие, което работело съвместно с МВР. Взел решение да напусне през Б., с помощта на негов приятел, който го закарал с автомобил до летището в М., откъдето напуснал със самолет за Турция. Заявява, че жената, с която живял в Русия му съобщила, че докато бил в България домът му в Русия бил претърсван два пъти от служители на Военното окръжие – на 20.05.2023г. и на 02.07.2023г. След като президентът П. издал на 21.09.2022г. указ за частична мобилизация, два месеца след това указанията били в устна форма, но през 2023г. зимата влязъл в сила закон, че Военното окръжие, работодатели, районни инспектори на МВР имали право да връчват призовки. Работодателите били задължени да дават сведения за лица, подлежащи на военна служба. Посочва, че не е служил в армията, защото следвал в колеж и имал отсрочка, това било в началото на деветдесетте години, като след това настъпила реформа и той не бил получавал призовка до 17.04.2023г., когато такава му била връчена лично в дома му. Заявява, че не е бил член на политическа партия или организация, не е арестуван или осъждан.

С оспореното в настоящото производство Решение №8878/27.08.2024г. Председателят на ДАБ - МС, на основание чл. 75 , ал. 1, т. 2 и 4, вр. с чл. 8 и чл. 9 от ЗУБ е отказал да предостави статут на бежанец и хуманитарен статут на К.. Приел е, че по отношение на кандидата не са налице предпоставките за предоставяне на статут на бежанец по чл. 8, ал. 1 от ЗУБ, а именно: по причини основани на раса, религия, националност, политическо мнение или принадлежност към определена социална група. Счел е, че руският гражданин не може да представи основателни причини, защо самостоятелно се опасява от преследване, тъй като той не е бил жертва на такова, поради една от причините, изброени в Конвенцията за бежанците от 1951г. Позовавайки се на административната преписка, Председателят на ДАБ счита, че търсецията закрила никога не е бил обект на посегателство от страна на държавни органи или организации, които държавата да не може да контролира. Излагането на пацифистки убеждения, поради които отказва да воюва в У. и несъгласието с водената политика от руското правителство, според органа не са основания да се смята, че той е преследван на територията на своята страна. Фактът, че е бил призован за мобилизация не показва, че той има основания да смята, че ще бъде преследван на територията на Русия. Прието е, че опасенията не се потвърждават от приложената по преписката справка с вх. № ЦУ-1450/11.06.2024г. на Дирекция „Международна дейност“ на ДАБ, според която обстановката в Руската федерация не може да се определи като въоръжен конфликт. От началото на инвазията, руското правителство все още не е постановило обща мобилизация на населението. Професионални и договорни войници се сражават заедно с членове на частни охранителни и военни компании, както и с мъже от самопровъзгласилите се Д. и Л. народни републики, но вместо да набиран войски чрез мобилизация, руските наборни служби изглежда засилват усилията си за привличане на професионални войници. Според мотивите на решението, военнослужещите, които отказват да се сражават в У. могат да бъдат уволнени, но не могат да бъдат наказателно преследвани. Като противоречиво обстоятелство на бежанската история на Д. се сочи, че той все пак е преминал определени проверки при преминаването на границата с Б., легално с автомобил и никой не го е потърсил и не го е задържал, което показва, че официалните власти нямат отношение към него.

Освен горното, приема се, че за руския гражданин не са налице и предпоставките за предоставяне на хуманитарен статут по чл.9, ал.1, т.1 и т.2 ЗУБ, тъй като не е бил принуден да напусне или да остане извън страната си на произход по причина на реална опасност от смъртно наказание или екзекуция, изтезание, нечовешко или унижително отнасяне или наказание. Съобразена е от административния орган разпоредбата на чл.9, ал.1, т.3 от ЗУБ, като е разгледана във връзка с

тълкуванията, дадени в решение на СЕС от 17 февруари 2009г. по дело C-465/2007г.

В преписката е приложена преведена на български език повиквателна до гражданина Д. К. Н. (л.77), който е призован да се яви на 20 април 2023г. във военният комисариат по адрес, Краснодарски район, [улица], като в себе си да носи паспорт на гражданин на Руската федерация, военен билет и настоящата повиквателна. За неявяване в указания срок с повиквателната го уведомяват, че носи отговорност в съответствие със законодателството на Руската федерация.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е процесуално допустима като подадена от лице имащо правен интерес от оспорването на процесното решение, в законоустановения срок. Разгледана по същество, жалбата е частично основателна.

Оспореният индивидуален административен акт е издаден от компетентен орган – председателя на Държавната агенция за бежанците при Министерски съвет на осн. чл. 48, т. 1 от ЗУБ, но при допуснато съществено нарушение на административнопроизводствените правила, поради което е било опорочено прилагането на материалния закон.

Съгласно чл. 8, ал. 1 ЗУБ статут на бежанец в Република България се предоставя на чужденец, който поради основателни опасения от преследване, основани на раса, религия, националност, политическо мнение или принадлежност към определена социална група, се намира извън държавата си по произход и поради тези причини не може или не желае да се ползва от закрилата на тази държава или да се завърне в нея. Понятието "преследване" е дефинирано в чл. 8, ал. 4 и ал. 5 от с.з., като нарушаване на основните права на човека или съвкупност от действия, които водят до нарушаване на основните права на човека, достатъчно тежки по своето естество или повтораемост, като съгласно ал. 5 действията на преследване могат да бъдат физическо или психическо насилие, закони, административни, полицейски или съдебни мерки, които са дискриминационни или се прилагат с цел дискриминация, включително наказания за отклонение от военна служба, която би довела до извършване на деяния по чл. 12, ал. 1, т. 1-3. Наличието и основателността на опасенията следва да се преценяват с оглед представените в бежанската история на кандидата за статут конкретни данни, като се отчете произхода на преследването, дали то води до нарушаване на основни права на човека, както и закрилата, която може да се получи от държавата по произход.

Материалноправните предпоставки за предоставяне на хуманитарен статут са установени в нормата на чл. 9, ал. 1 от ЗУБ. Според чл. 9, ал. 1 от ЗУБ хуманитарен статут се предоставя на чужденец, който не отговаря на изискванията за предоставяне на статут на бежанец и който не може или не желае да получи закрила от държавата си по произход, тъй като може да бъде изложен на реална опасност от тежки посегателства, като: смъртно наказание или екзекуция, или изтезание, нечовешко или унизително отнасяне, или наказание, или тежки заплахи срещу живота или личността на цивилно лице, поради безогледно насилие в случай на въоръжен международен или вътрешен конфликт.

ЗУБ е предвидено, че при произнасяне по молбата за статут се преценяват всички относими факти, свързани с личното положение на молителя, с държавата му по произход или с трети

държави. Съгласно общото правило на чл. 35 от АПК, при издаване на решението, следва да са изяснени всички обстоятелства от фактическа страна. Датата, към която следва да се преценява ситуацията в държавата на произход по отношение наличието на обстоятелствата по чл. 9, ал. 1 ЗУБ е датата, когато съдът се произнася по случая. В тази връзка, съдът изиска актуална справка за ситуацията в Руската федерация. Представената от процесуалния представител на ответника справка вх. № МД-02-54/23.01.2025г. се отнася до валидността на информацията в справка вх. № МД-02-28/24.10.2024г. по отношение общото положение в страната и характера на военната служба в Русия, която справка също е представена. Според справката, от 01.01.2024г. влиза в сила увеличаване на горната граница на възрастта за наборна военна служба от 27 на 30 години, броят на наборниците, които трябва да бъдат записани по време на есенният набор през 2024г. е определен на 133 000 души. С призовани 150 000 души от пролетния набор, общият брой на наборниците през 2024г. е прогнозиран на 283 000. През 2023г. 147 000 младежи са призовани по време на пролетния набор и 130 000 по време на есенния набор. Според „Информация за призовки за отбиване на редовна военна служба в Руската федерация“, призовката се връчва на наборника срещу подпис. Според информация от 17.01.2025г. в „Deutsche welle“, руският президент В. П. подписва указ за провеждане на военни учения през 2025г., като призовки могат да се изпращат на военно служещи от запаса до 50 години, младши офицери до 60 години и старши офицери до 65 години.

Разгледана в светлината на изложената от К. Д. бежанска история, горната информация води до извод за неизяснени относими към основанията за предоставяне на бежански статут обстоятелства, във връзка с получената от него и приложена по делото повиквателна. Неправилно административният орган е приел, че съществува само възможност кандидатът да е подлежал на мобилизация и в тази връзка са цитирани указанията в Глава V, §167-168 от Наръчника по процедури и критерии за определяне на статут на бежанец на ВКБООН, спред които в страни, където военната служба е задължителна, наказанието е различно и обикновено не се счита за преследване. Заключение на административният орган, че Д. е взел решение да напусне страната си по произход без видима причина, възползвайки се от факта, че Русия е нападнала У. и се намира в неблагоприятно външнополитическо отношение не почива на събраните по преписката данни. Изводът, че напускането на страната му не е съпътствано от други значими за него мотиви, поради което искането, в частта му за предоставяне на статут на бежанец е отхвърлено, е изцяло необоснован.

Не отговаря на действителното настоящо положение твърдението на административния орган, че военнослужещите, които отказват да се сражават в У. могат да бъдат уволнени, но не могат да бъдат наказателно преследвани. Според статия, публикувана на Интернет сайт М. /<https://www.mediapool.bg/strahove-ot-nova-voenna-mobilizatsiya-v-rusiya-zaradi-uvlicheni-globi-za-nepoyavka-news350029.html>/ „Страхове от нова военна мобилизация в Русия заради увеличени глоби за непоявка“: Русия увеличи десетократно санкциите за неявяване след повиквателни за наборна военна служба, като по този начин породил опасения от нова мобилизационна вълна, предаде ДПА. Лица, които не се явят в посоченото в повиквателната военно окръжие, оттук насетне ще подлежат на глоби до 30 000 рубли (300 евро), което е десет пъти повече от предишната санкция. Освен това на руските граждани вече им е забранено да напускат страната, след като веднъж са получили повиквателната. Законът бе одобрен в петък с от горната камара на руския парламент (Ф. събрание) - Съвета на федерацията. Сега той трябва да бъде подписан от президента на Русия В. П., но това се смята за формалност, посочва ДПА, цитирана от

БТА. Според статия в новинарски сайт Свободна Европа от 19.09.2023г. <https://www.svobodnaevropa.bg/a/prisuda-rusiya-jena-mobilizatsiya-/32598894.html>: „Русия за първи път осъди жена за неявяване на военна служба“; Статия в новинарския сайт М. от 11.04.2024г., озаглавена „Русия спешно променя закони - до 15 г. затвор при отказ от военна служба“ информира: Специалният комитет на Съвета на федерацията по конституционно законодателство прие днес промени в Наказателния кодекс на Руската федерация, предвиждащи наказания за мародерство, отказ от участие във военни действия и доброволно предаване в плен. Предвидените наказания за отказа за изпълнение на заповед на началника във военно време и за отказ от участие във военни или бойни действия е от 2 до 3 години затвор. За подобни престъпления, довели до тежки последици, наказанието е лишаване от свобода от 3 до 10 години. Други мерки са предвидени, според статия в новинарския сайт М. <https://www.marica.bg/svqt/e-povikvatelna-za-fronta-rusnacite-bez-rabota-kola-i-zaemi-ako-ne-se-qvqt> „Е-повиквателна за фронта! Руснаците без работа, кола и заеми, ако не се явят“: Електронна повиквателна ще се смята за получена при публикуването в личния акаунт на военнообвързано лице./ Новите правила за получаване на повиквателни в електронен вид ще засегнат не само донаторниците, но и всички лица от резерва, подлежащи на военна служба. След получаване на повиквателна на гражданина на Руската федерация ще бъде забранено да напуска страната. В случай на неявяване във военната служба за регистрация и вписване в рамките на 20 дни от датата на получаване на повиквателна, на гражданина ще бъде забранено да бъде самостоятелно заето лице или индивидуален предприемач, да регистрира недвижими имоти, да регистрира автомобил и да го управлява, а също и да получава заеми.

Според указанията в Глава V от Наръчника по процедури и критерии за определяне на статут на бежанец на ВКБООН, §170. Съществуват, обаче, и случаи, при които необходимостта от изпълнение на военната служба, е единствената причина да се иска статут на бежанец, т. е. когато лицето докаже, че изпълнението на военната служба за него би означавало участие във военни действия, противоречащи на неговите действителни политически, религиозни или морални убеждения или на валидни съображения на съвестта. Според §171. Не всяко убеждение, обаче, колкото и истинско да е то, представлява достатъчно основателна причина за искане на статут на бежанец след дезертиране или бягство от военна служба. Не е достатъчно лицето да не е съгласно с правителството по отношение на политическата мотивировка за конкретно военно действие. Там, обаче, където дадено военно действие, с което лицето не желае да има нищо общо, е осъдено от международната общност като противоречащо на основните правила за човешко поведение, наказанието за дезертиране или бягство от военна служба, в светлината на всички други изисквания на определението, може да се счита за преследване.

При постановяване на своето решение председателят на ДАБ не е разгледал индивидуалната бежанска история на молителя К. Д. в светлината на параграфи 170 и 171 от Наръчника по процедури и критерии за определяне на статут на бежанец на ВКБООН. В хода на проведеното с него интервю не са му задавани конкретни, съответни на изискванията на тези указания въпроси, не е събрана служебно и достатъчно релевантна за случая на Д. информация, поради което и не е съобразено от административния орган, дали изпращането на чужденеца на фронтовата линия, след

доказаната, извършена спрямо него мобилизация може да доведе до деяния, относими към чл.8, ал.5, т.5 от ЗУБ - наказателно преследване или наказания за отказ да бъде отбита военна служба в случай на военни действия, когато военната служба би предполагала извършването на престъпление или на деяние по чл. 12, ал. 1, т. 1 – 3 ЗУБ. Предвид изявленията на Д., че ще бъде преследван на територията на Русия, ако се завърне там, които в оспореното решение са повърхностно изследвани, съдът счита, че е налице допуснато нарушение на чл.75, ал.2 от ЗУБ.При произнасяне по молбата за международна закрила не са събрани и не са били преценени всички относими факти, декларации или документи, свързани с личното положение на молителя и с държавата му по произход.

С оглед изложеното като е приел, че не са налице основания по чл. 8 от ЗУБ за предоставяне на статут на бежанец на оспорвания, административният орган е постановил частично незаконосъобразно решение и в тази част жалбата следва да бъде уважена. Преписката следва да се върне на административния орган за ново произнасяне в частта за предоставяне на статут на бежанец по чл.8 от ЗУБ, при спазване на дадените в настоящото решение указания по прилагане на закона и съобразяване с актуалната ситуация в Руската федерация във връзка с обстоятелствата по чл.8, ал.5, т.5 от ЗУБ.

Така мотивиран на основание чл. 172, ал. 2 АПК съдът,

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ по жалба на Д. К. Н., гражданин на Руската федерация Решение №8878/27.08.2024г. на Председателя на Държавна агенция за бежанците при МС, в частта, в която му е отказано предоставяне на статут на бежанец и

ВРЪЩА преписката на административния орган за ново произнасяне в тази част при дадените в настоящото решение указания.

ОТХВЪРЛЯ жалбата в останалата част като неоснователна.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок пред Върховния административен съд.